

Tóth Bettina

Mennyire lesz zöld a belga soros elnökség?

Belgium 2024. január 1-jén ambiciózus zöldátállási mandátummal vette át az EU Tanácsának soros elnöki pozícióját, ugyanakkor 2023 májusában a belga miniszterelnök fokozatosságra intett a különböző új szabályozások alkalmazásában, jobbra szüneteltetést javasolva a területen.

Belgium miniszterelnöke, Alexander De Croo 2023 májusában csatlakozott Emmanuel Macron francia elnök azon kijelentéséhez, miszerint az új európai klímavédelmi szabályozások bevezetését addig kellene szüneteltetni, míg zajlik a már érvényben lévő jogszabályok igazságos végrehajtása.¹ Macron mindezt a „zöldipar”-terv bemutatása kapcsán közölte, hangsúlyozva az újrapiarosítás, a munkahelyek védelme, a folyamatosan és dinamikusan változó klímapolitika, valamint a bizonytalan gazdasági helyzet együttes jelenlétét.² Amellett, hogy az EU több platformján ellenvetésüket fejezték ki Emmanuel Macron beszédével szemben a tisztségviselők, a mértékletesség eszméjével több nyugat-európai állam politikai vezetése is azonosulni tudott: Németország szintén megkérdőjelezte az európai éghajlatvédelmi törekvéseket, a belga miniszterelnök pedig teljes egyetértését nyilvánította ki a francia elnök nézeteit illetően.³

Alexander De Croo az úgynevezett természet-helyreállítási törvény, vagyis a biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó jogszabály tekintetében szólalt fel Macron elnökhöz hasonlóan, egyfajta „szabályozási szünet” mellett való állásfoglalással.⁴ Érveiben hasonló meglátások kaptak szerepet: az új szabályozások fokozottan terhelik a gazdaság, az ipar „zöldátállását”, amelylyel párhuzamosan a kibocsátáscsökkentési célok elérése még távolabbra kerülhet, „elveszítve a zöldátállás társadalmi támogatottságát”. Állítását továbbá erősítette az úgynevezett nemnövekedés elméletének cáfolatával, miszerint a „kevesebb növekedés, kevesebb beruházás, kevesebb fogyasztás, és ebből fakadóan a kevesebb munkahelyteremtés” nem működő modell, ezért az európai zöld megállapodás mellett egy európai ipari megállapodás

¹ TONNELIER–CONESA–MALINGRE 2023.

² Accélérer notre réindustrialisation: le Président présente sa stratégie 2023.

³ LEALI 2023.

⁴ The Brussels Time with Belga 2023.

életre hívását szorgalmazta egy májusi konferencián.⁵ Ezt támasztja alá egy korábbi, az északi-tengeri államokat tömörítő csúcstalálkozón való kijelentése is, amikor a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos elhagyására szólított fel a megújuló energiába és a hidrogén-infrastruktúrába történő beruházás, valamint a nemzeti hálózatok összekapcsolása révén.⁶ Koalíciós partnerei kritizálták De Croo májusi álláspontját, ami jól tükrözi az ország bizonyos régiói, az enyhébb mezőgazdasági szabályozásokat támogató Flandria és a témában markánsabb fellépést kívánó Vallónia között fennálló ellentétet is.⁷

A belga miniszterelnök 2023 decemberében, a belga soros elnökségi program bemutatását követően a korábbiakkal hasonló véleményt formált az EU zöldtevékenységeit illetően, vagyis a hangsúlyt szerinte továbbra is az éghajlatváltozás mérséklésére kell helyezni. Ugyanakkor kiemelte, hogy nem kételkedik az európai zöld megállapodás hitelességét illetően, és továbbra is megfelelő eszköznek tartja a célok eléréséhez.⁸ Ezt támasztja alá a belga uniós elnökségi program is, amelynek harmadik pontja ismerteti a prioritásokat a zöld- és igazságos átállás tekintetében.⁹

Belgium elnöksége alatt fog lezáródni a 2019-ben hivatalba lépett, ambiciózus és igazságos zöldátmenetet hirdető Európai Bizottság munkássága, ezért a belga elnökség elsőként az európai zöld megállapodás eddigi céljainak megvalósítását tűzte napirendjére. Ezek között említhető a szén-dioxid-eltávolításra vonatkozó tanúsítási keretről szóló javaslat, a nehéz tehergépjárművek szén-dioxid-kibocsátási normáinak felülvizsgálata, a csomagolás és a csomagolási hulladék tervezett szabályozása, a levegőminőségi irányelv, továbbá a települési szennyvízkezelési irányelv felülvizsgálata is. Brüsszel emellett folytatja a munkát többek között a hulladékokról szóló keretirányelv felülvizsgálatával az élelmiszerhulladék-csökkentési célkitűzések és a textilipari szabályok tekintetében, valamint az elhasznált járművekről szóló rendelet folyamatban lévő felülvizsgálatával.

Az európai zöldmenetrend kontinuitását szolgálva a belga elnökség prioritásként kezeli az EU éghajlat- és környezetvédelmi politikáinak jövőjéről szóló gondolkodást, például a 2040-re vonatkozó klímacélokat, kiemelt hangsúlyt fektetve az adaptációs megoldásokra. A Tanács várhatóan június végén dönt ezen célokról, egy időben Európa 2024–2029-es stratégiai céljainak elfogadásával,

⁵ GAYET–PACKROFF 2023.

⁶ TAYLOR 2023.

⁷ GIJS–GUILLLOT–MOENS 2023.

⁸ HODGSON 2023.

⁹ Belgian Presidency of the Council of the European Union 2024.

Mennyire lesz zöld a belga soros elnökség?

amit akár a klímaaktivizmus katalizátoraként használhat a belga elnökség.¹⁰ Emellett egy irányítási és nyomonkövetési rendszer kidolgozása is cél, ami kifejezetten pozitív célkitűzésként üdvözölhető, hiszen az Európai Unió nem rendelkezik megfelelő képességekkel ezen a területen az Európai Éghajlat-szemlegességi Megfigyelőközpont legújabb tanulmánya szerint.¹¹

Mindezen célokhoz átfogóan az igazságos és méltányos átmenet alapeszméjével járulnak hozzá, ami a belga miniszterelnök korábbi nyilatkozataira is visszautalhat. Ezenkívül De Croo azon állásfoglalását, miszerint inkább a meglévő szabályozások végrehajtására kell fókuszálni új jogszabályok megalkotása helyett, a soros elnökségi program szintén teljes mértékben visszautkrözi, ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy ehhez az intézményi ciklusváltás is jelentősen hozzájárul.

2024. január 19.

Felhasznált irodalom

- Accéléreur notre réindustrialisation : le Président présente sa stratégie (2023). *Élysée*, 2023. május 11. Online: <https://elysee.fr/emmanuel-macron/2023/05/11/accelerer-notre-reindustrialisation-le-president-presente-sa-strategie>
- Belgian Presidency of the Council of the European Union (2024): *Programme. Protect, Strengthen, Prepare*. Online: https://belgian-presidency.consilium.europa.eu/media/3kajw1io/programme_en.pdf
- GAYET, Anne-Sophie – PACKROFF, Jonathan (2023): Belgium's De Croo Slams Degrowth, Joins Call for a Regulatory Break. *Euractiv*, 2023. május 23. Online: <https://euractiv.com/section/politics/news/belgiums-de-croo-slams-degrowth-joins-call-for-a-regulatory-break/>
- GIJS, Camille – GUILLOT, Louise – MOENS, Barbara (2023): Belgian PM Wants to Hit 'Pause' on Nature Restoration Rules. *Politico*, 2023. május 24. Online: <https://politico.eu/article/belgium-alexander-de-croo-pm-wants-to-hit-pause-on-nature-restoration-rules/>
- HODGSON, Robert (2023): Belgian PM Downplays Talk of Environment Policy Pause. *Euronews*, 2023. december 8. Online: <https://euronews.com/green/2023/12/08/belgian-pm-downplays-talk-of-environment-policy-pause>
- LEALI, Giorgio (2023): Macron Pitches Non-Punitive Green Transition with New Package. *Politico*, 2023. szeptember 25. Online: <https://politico.eu/article/france-emmanuel-macron-pitches-non-punitive-green-transition-with-new-package/>
- MAKAROFF, Neil – WILLEMS, Thomas (2024): Belgian EU Presidency: Time to Accelerate the EU's Green Deal Transition. *Strategic Perspectives*, 2024. január 2. Online: <https://strategic-perspectives.eu/belgian-eu-presidency-time-to-accelerate-the-eus-green-deal-transition/>

¹⁰ MAKAROFF–WILLEMS 2024.

¹¹ VELTEN et al. 2024.

- TAYLOR, Kira (2023): North Sea Countries Aim for 300 GW of Offshore Wind Energy by 2050. *Euractiv*, 2023. április 25. Online: <https://euractiv.com/section/energy-environment/news/north-sea-countries-aim-for-300-gw-of-offshore-wind-energy-by-2050/>
- The Brussels Time with Belga (2023): Prime Minister De Croo Wants EU Environmental Standards Put on Pause. *The Brussels Times*, 2023. május 23. Online: <https://brusselstimes.com/518636/prime-minister-de-croo-wants-eu-environmental-standards-put-on-pause>
- TONNELIER, Audrey – CONESA, Elsa – MALINGRE, Virginie (2023): Macron's Call for 'Pause' of EU Environmental Regulation Causes Controversy. *Le Monde*, 2023. május 12. Online: https://lemonde.fr/en/politics/article/2023/05/12/macron-calls-for-pause-of-european-environmental-regulation-confusion-ensues_6026448_5.html
- VELTEN, Eike Carola et al. (2024): Briefing: Towards an EU Net Zero Monitoring Framework. A Review of the European Commission's Assessment of Progress. *European Climate Neutrality Observatory*, 2024. január. Online: <https://climateobservatory.eu/briefing-towards-eu-net-zero-monitoring-framework-review-european-commissions-assessment-progress>